

24.08.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 28.6.2018 TEM/949/03.01.01/2017; TEM031:00/2017

Asia: HE 93/2018 vp Hallituksen esitys ns. omatoimisen työnhaun mallista (täydentävä esitys)

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen lausunto

Pohjois-Karjalan ELY-keskus katsoo, että lakiesityksessä esille tuotu ns. aktiivimalli II lisää ja korostaa työnhakijan aktiivisuutta ja vastuuta hakea työmahdollisuuksia omatoimisesti monista eri kanavista. Asiakkaiden kannalta aktiivisuuden kaksi erilaista osoittamismallia voi kuitenkin aiheuttaa epäselvyyttä käytännössä.

Huolena näemme sähköisen asioinnin toimivuuden. Palvelut on oltava saavutettavia teknisesti, taloudellisesti ja sisällöllisesti. Palvelut on oltava ymmärrettäviä ja esteettömiä kaikille asiakasryhmille. Lisäksi selkokieli tulee olla palveluissa pääsääntönä, jolloin se palvelee koko asiakaskuntaa.

Pykäläkohtaisia havaintoja lakiesityksestä:

8§:n 2 mom 3 kohdassa todetaan, että työttömyysetuutta hakeva henkilöasiakas hyväksyy ilmoittautumisen yhteydessä mahdollisen digitaalisesti laaditun työllistymissuunnitelman tai esittää maakunnalle pyynnön digitaalisesti laaditun työllistymissuunnitelman tarkastamisesta.

Terminä digitaalisesti laadittu suunnitelma on sellainen, että asiakkaat voivat mieltää sen sisällön eri tavoilla. Jos digitaalisella suunnitelmalla tarkoitetaan asiakkaan antaminen tietojen pohjalta automaattisesti laadittavaa suunnitelmaa tulisi tämä myös selkeästi ilmaista tekstissä esim. käyttämällä ilmaisua automaattisesti/koneellisesti laadittu työllistymissuunnitelma.

12 a § mom 1 kohdassa todetaan, että työllistymissuunnitelmassa edellytetään, että työnhakija hakee tarkastelujakson aikana keskimäärin vähintään yhtä työmahdollisuutta jokaista kalenteriviikkoa kohti.

Jos tarkoituksena on asiakkaiden aktiivisuuden lisäämisen ohella myös antaa asiakkaille vastuu hänelle sopivien työpaikkojen/työtilaisuuksien hakemisesta, niin mielestämme ei ole tarpeen määritellä ajallisesti näin tarkkaan haettavien työtilaisuuksien määrää viikossa. Avointen työpaikkojen/työtilaisuuksien sekä muiden omaehtoiseen työnhakuun luettavien tapahtumien esiintyminen ei kuitenkaan ajallisesti ja alueellisesti jakaudu näin tasaisesti. Näkemyksemme mukaan riittää, että työnhakija hakee kuukauden tarkastelujakson aikana pääsääntöisesti vähintään 4 työmahdollisuutta.

Lakiluonnos mahdollistaa sekä työnhakija-asiakkaiden henkilökohtaisten tarpeiden että alueellisten erojen huomioon ottamisen työmahdollisuuksien hakuun liittyvien velvoitteisen asettamisessa. Jotta asiakkaiden yhdenvertainen ja yksilöllinen palvelu voitaisiin taata lakiluonnoksen

hengen mukaisesti, tulisi asiantuntijoille (maakunta ja/tai palveluntuottaja) taata tarvittaessa mahdollisuus perehtyä nykyistä paremmin niin muuttuvaan asiantuntijanrooliin kuin myös eri alojen ja alueiden vaihtuvaan työmarkkinatilanteeseen yhteisen näkemyksen muodostamiseksi.

12 c § mom 1 kohdassa todetaan, että omatoimista työnhakua seurataan 30 päivän tarkastelujaksolla, joka alkaa työllistymissuunnitelman laatimista seuraavasta päivästä.

Esitetty 30 päivän pituinen tarkastelujakso ei ole ajallisesti yhdenvertainen 12 a §:n mom 1 kohdassa todetun veloitteen kanssa, jossa työnhakijaa veloitetaan hakemaan tarkastelujakson aikana keskimäärin vähintään yhtä työmahdollisuutta jokaista kalenteriviikkoa kohti. Asiakasnäkökulmasta katsottuna on huomattavasti selkeämpää, että sekä tarkastelujakson pituus olisi sama sekä pykälän 12 a ja 12 c kohdalla. Tarkastelujakos pituus olisi näin ollen 1 kalenterikuukausi. Kalenterikuukauden mittaista tarkastelujaksoa tukisi myös se, että työnhakijan aktiivisuutta tarkastellaan myös 3kk tarkastelujaksoissa.

Omatoimisen työnhaun seuranta tapahtuu maakunnan tai palveluntuottajan asettamassa määräjassa ja maakunnan tai palveluntuottajan kanssa sovitulla tavalla. Hallituksen esityksen mukaan tämän tulisi tapahtua pääsääntöisesti hyödyntäen sähköisiä järjestelmiä. Jotta aktiivimallin ja omaehtoisen työnhaun raportointi olisi työnhakija-asiakkaan näkökulmasta selkeää, tulisi tietojärjestelmät rakentaa niin, että ne mahdollistaisivat kummankin veloitteen raportoinnin samanaikaisesti (joka 3 kuukausi tapahtuva samanaikainen aktiivimallin ja omaehtoisin työnhaun raportointi). Jotta tämä olisi mahdollista, tulisi molempien veloitteiden seurantajaksoja mitata yhtenevällä aikamääreellä.

Esitetyt lakimuutokset tukevat työnhakijan omaa aktiivisuutta omalta osaltaan. Kuitenkin työn tekemisen kannustinloukut ovat edelleen olemassa ja sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisremontti on todella tarpeen. Yksilöt toimivat aina rationaalisesti omista lähtökohdistaan.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Ritva Saarelainen
ylijohtaja

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Ulla Mauranen
johtava asiantuntija